

Barn som anhöriga till patienter i vården- hur många är de?

Anders Hjern

barnläkare, professor

Lagen om barn som anhöriga

Hälso- och sjukvården ska särskilt beakta ett barns behov av information, råd och stöd om barnets förälder eller någon annan vuxen som barnet varaktigt bor tillsammans med

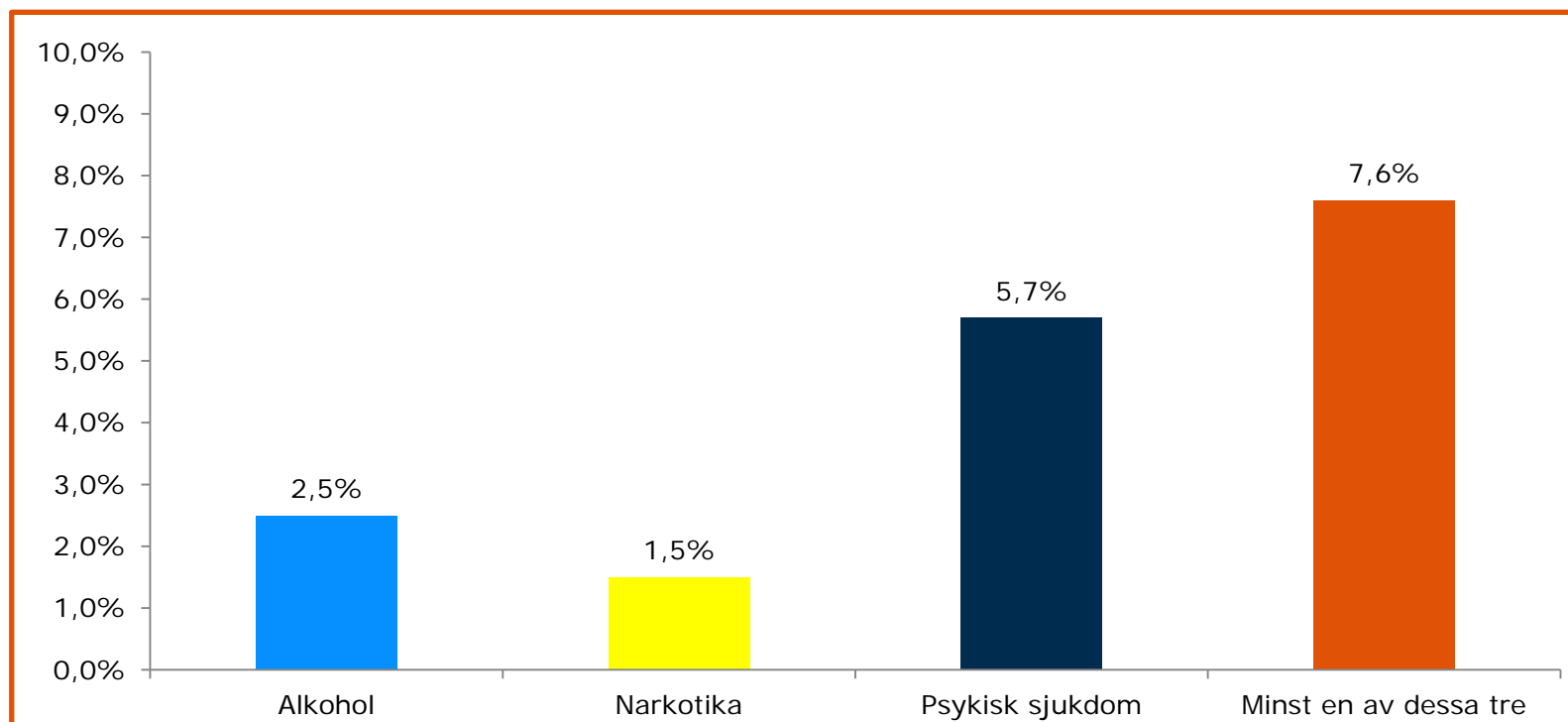
- 1. har en psykisk störning eller en psykisk funktionsnedsättning,*
- 2. har en allvarlig fysisk sjukdom eller skada, eller*
- 3. är missbrukare av alkohol eller annat beroendeframkallande medel.*

Detsamma gäller om barnets förälder eller någon annan vuxen som barnet varaktigt bor tillsammans med oväntat avlider.

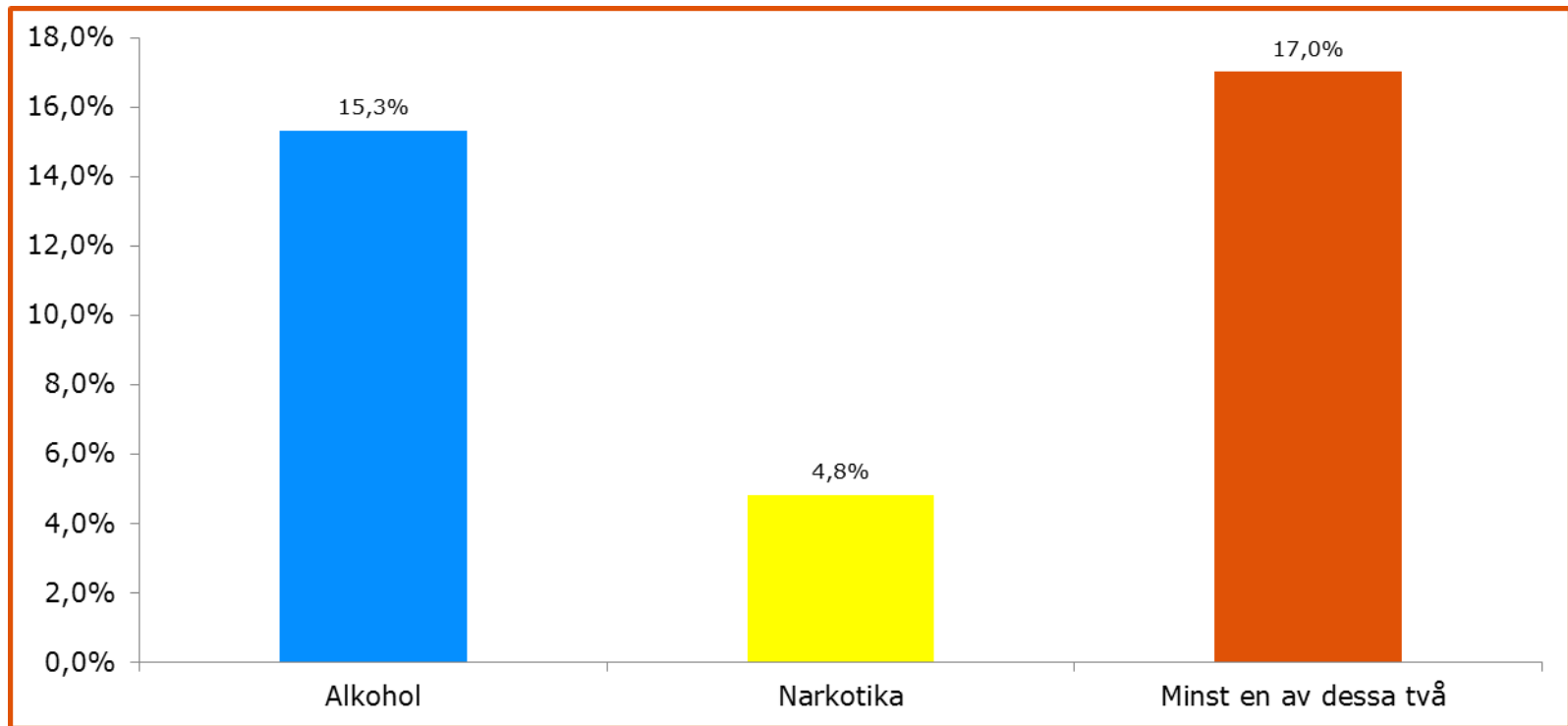
Studierna baseras på två olika analysmodeller och populationer :

- Barn födda i Sverige 1987-89/1973-89 med uppföljning från födelsen till 18 års ålder.
- Alla folkbokförda barn (0-17 år) i Sverige 2006-2008.
Här beräknades ett genomsnittligt värde per år med analys också av om barnet bor i samma hushåll som den aktuella föräldern.

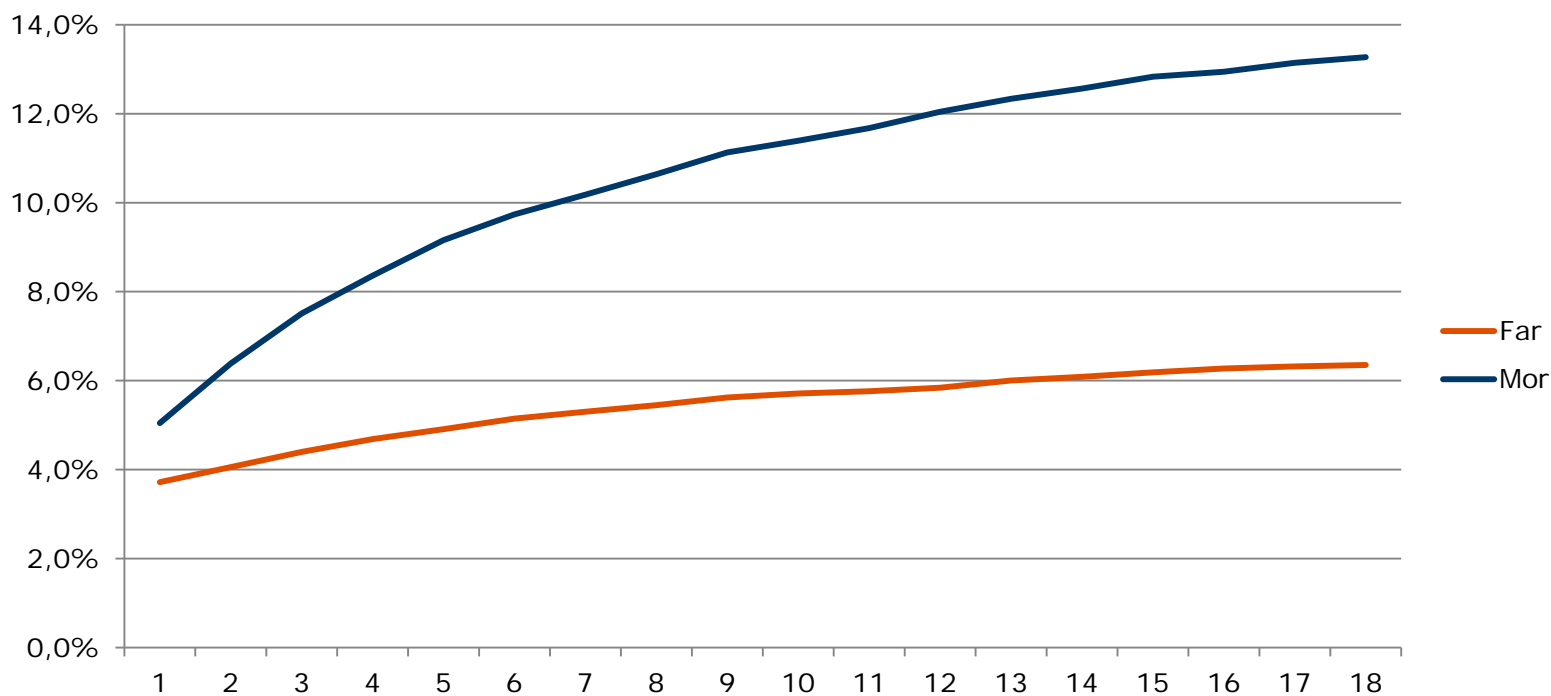
Procent av barn födda 1987-89 som har en pappa och/ eller mamma som vårdats inneliggande på sjukhus pga. missbruk och/eller psykisk sjukdom under deras barndom.

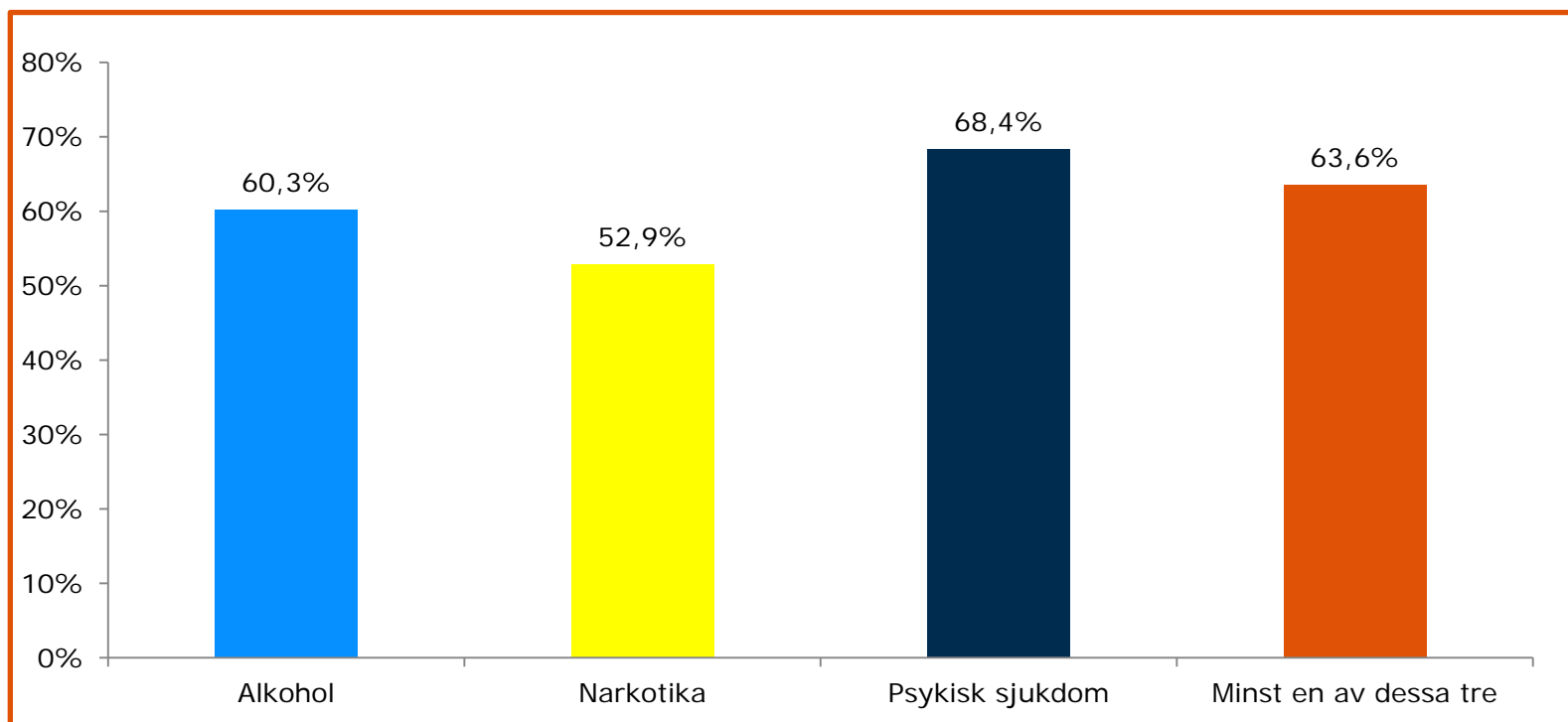

Procent av barn födda 1987-89 som har en pappa och/eller mamma som haft någon indikation i nationella register på riskbruk av alkohol och/eller narkotika.

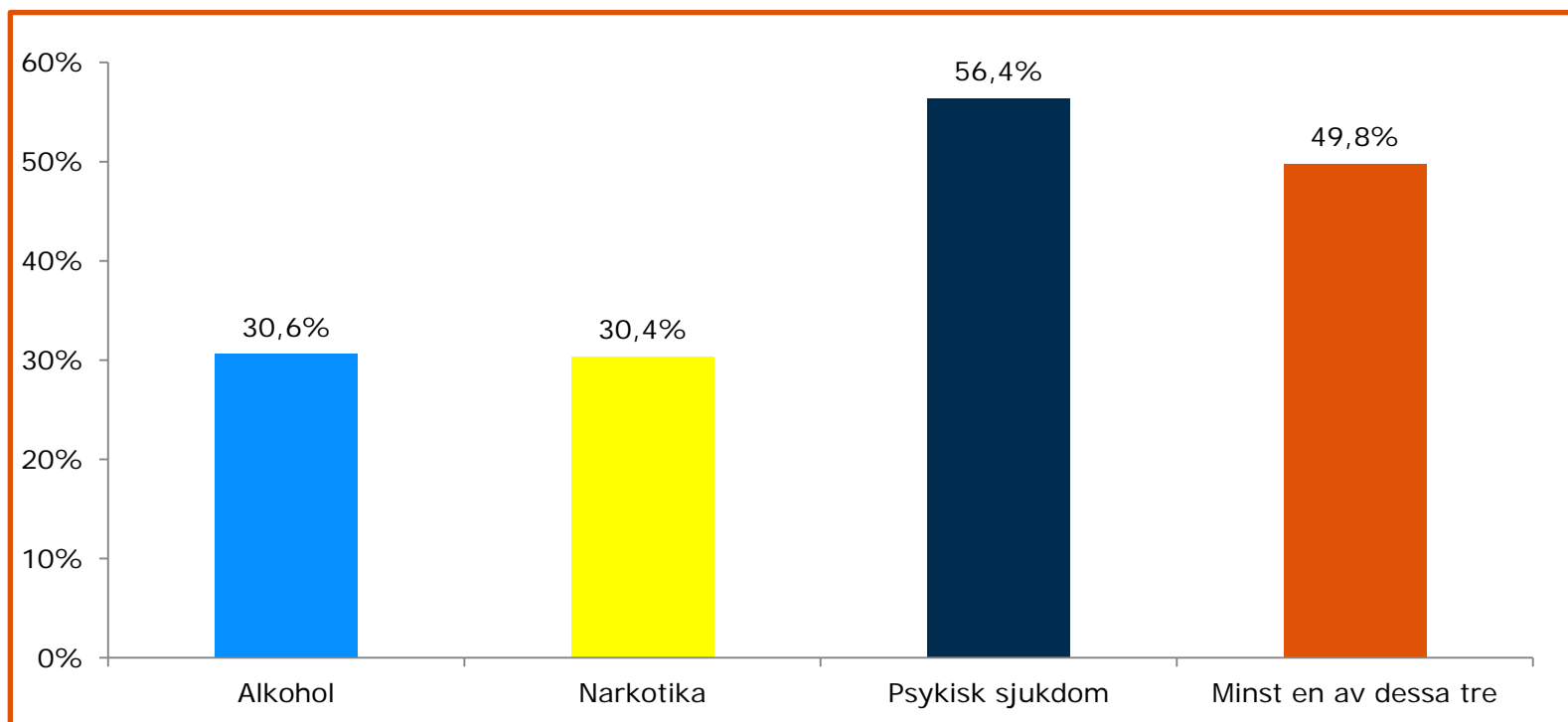

***Antidepressiv medicinering hos biologiska föräldrar under åren
2006-8 i relation till barnets ålder det aktuella året. Årsincidens.***

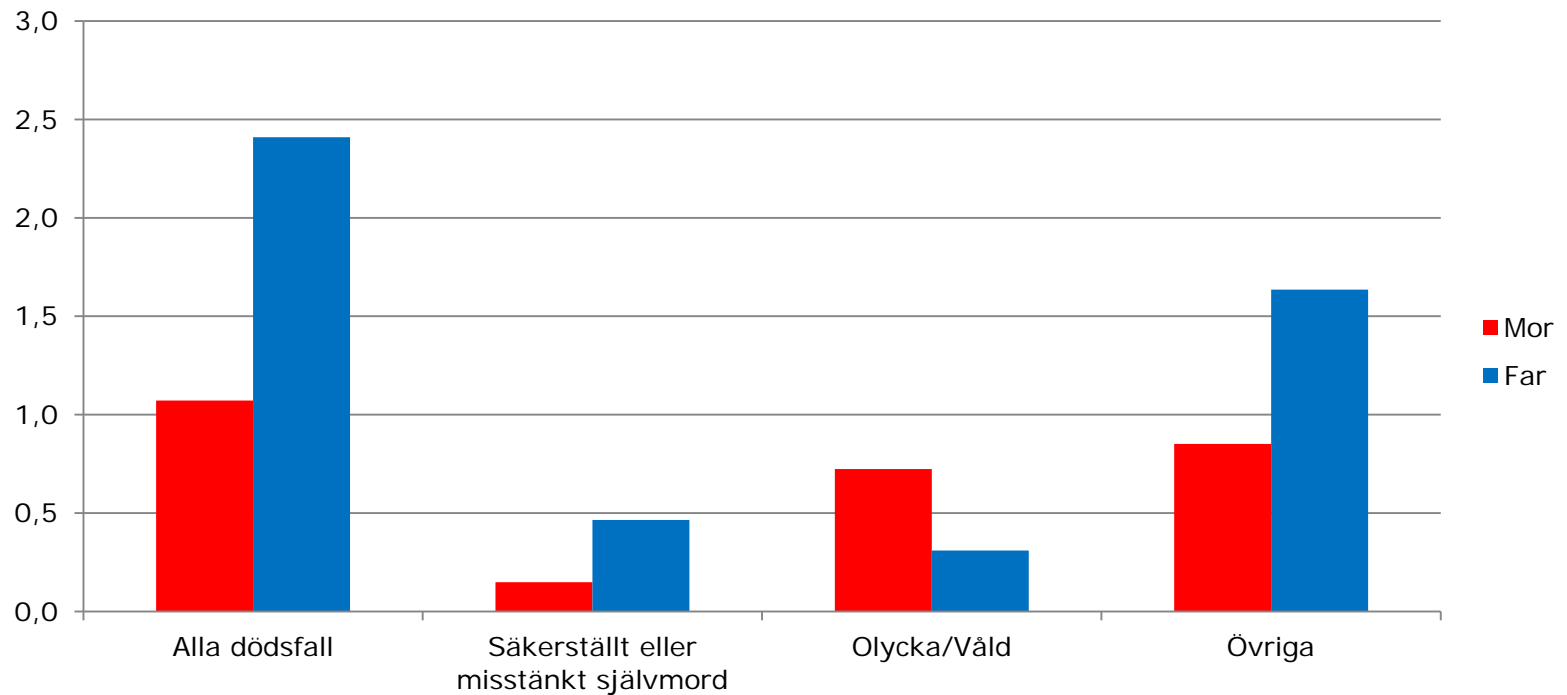
Andel av mödrar som vid ett givet inneliggande vårdtillfälle***2006-2008 bodde i samma hushåll som sina biologiska barn den******31 december föregående år.***

Andel av fäder som vid ett givet inneliggande vårdtillfälle 2006-2008 bodde i samma hushåll som sina biologiska barn den 31 december föregående år.

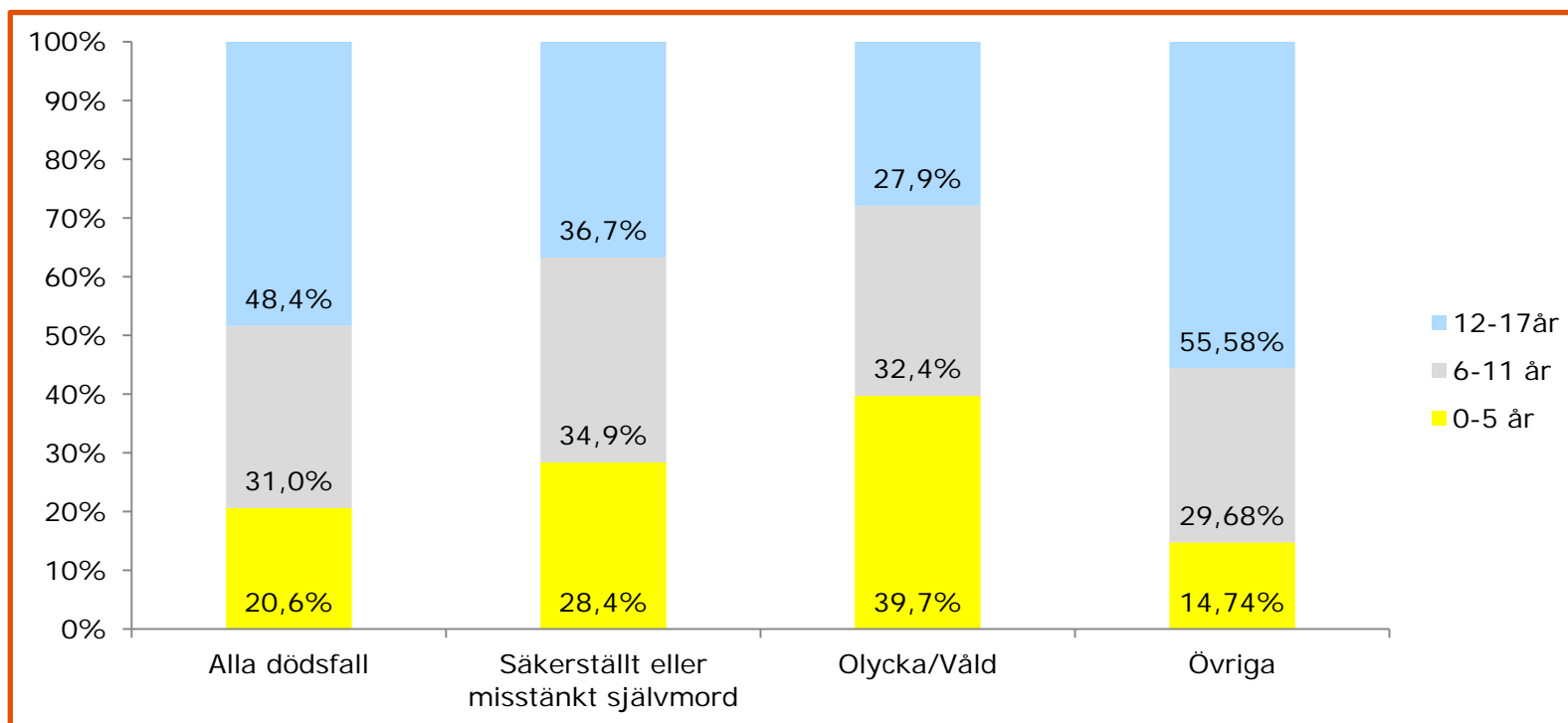

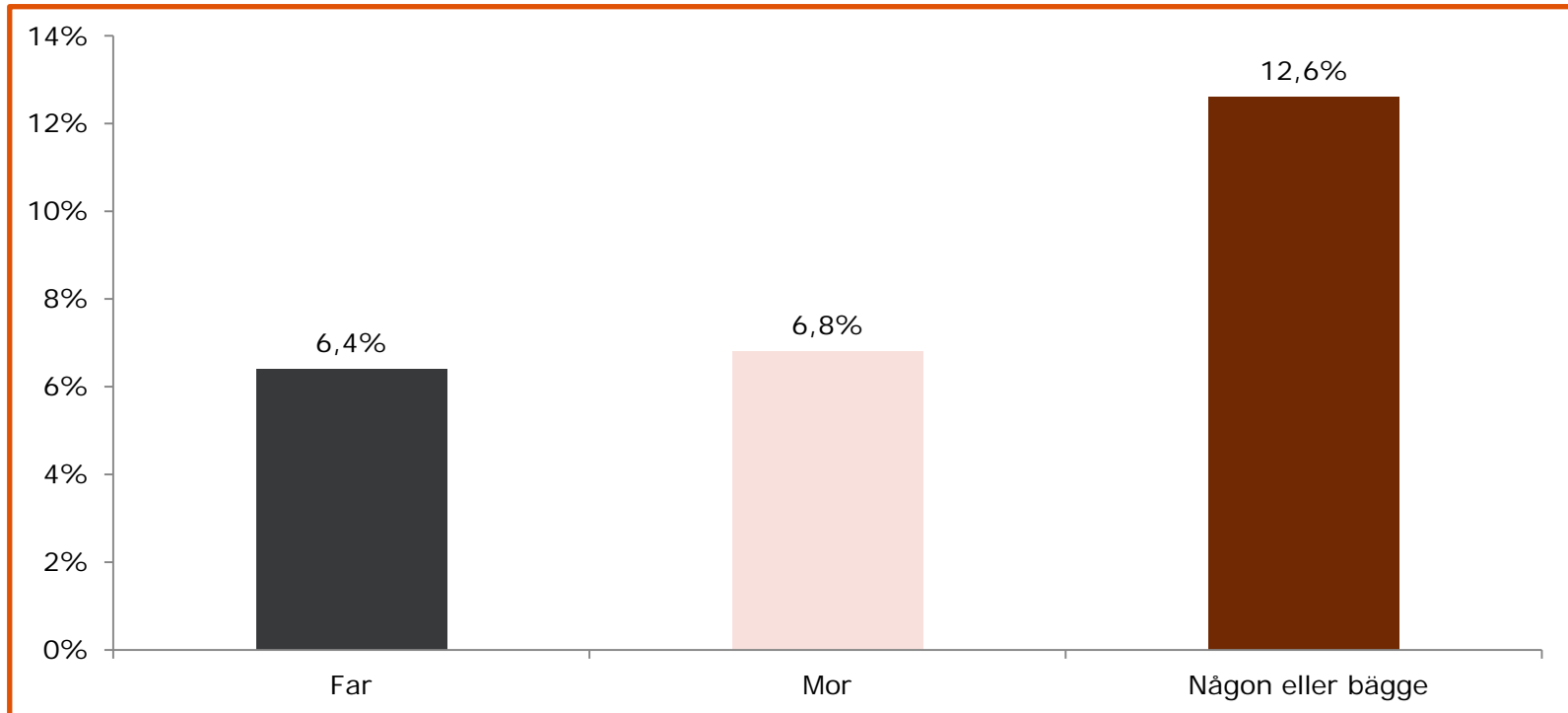
***Procent av barn födda 1973-89 som förlorade minst en förälder
innan de fyllde 18 år efter dödsorsak.***

Barnets ålder vid faderns dödsfall efter dödsorsak.

Procent av barn födda 1987-89 som har en pappa och eller mamma som vårdats inneliggande på sjukhus i minst en vecka sammanhängande på grund av somatisk sjukdom, uteslutande missbruk

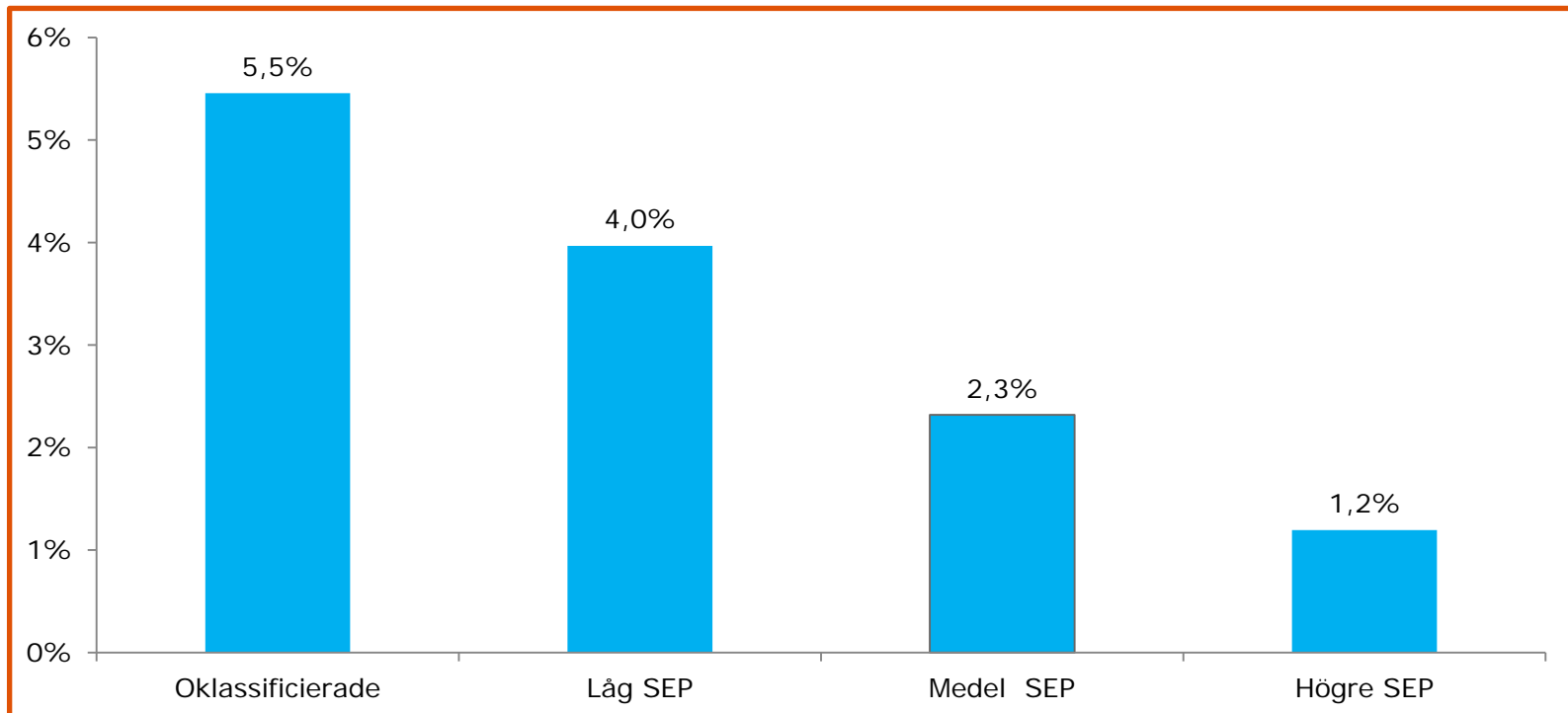

Socioekonomisk position (SEP)

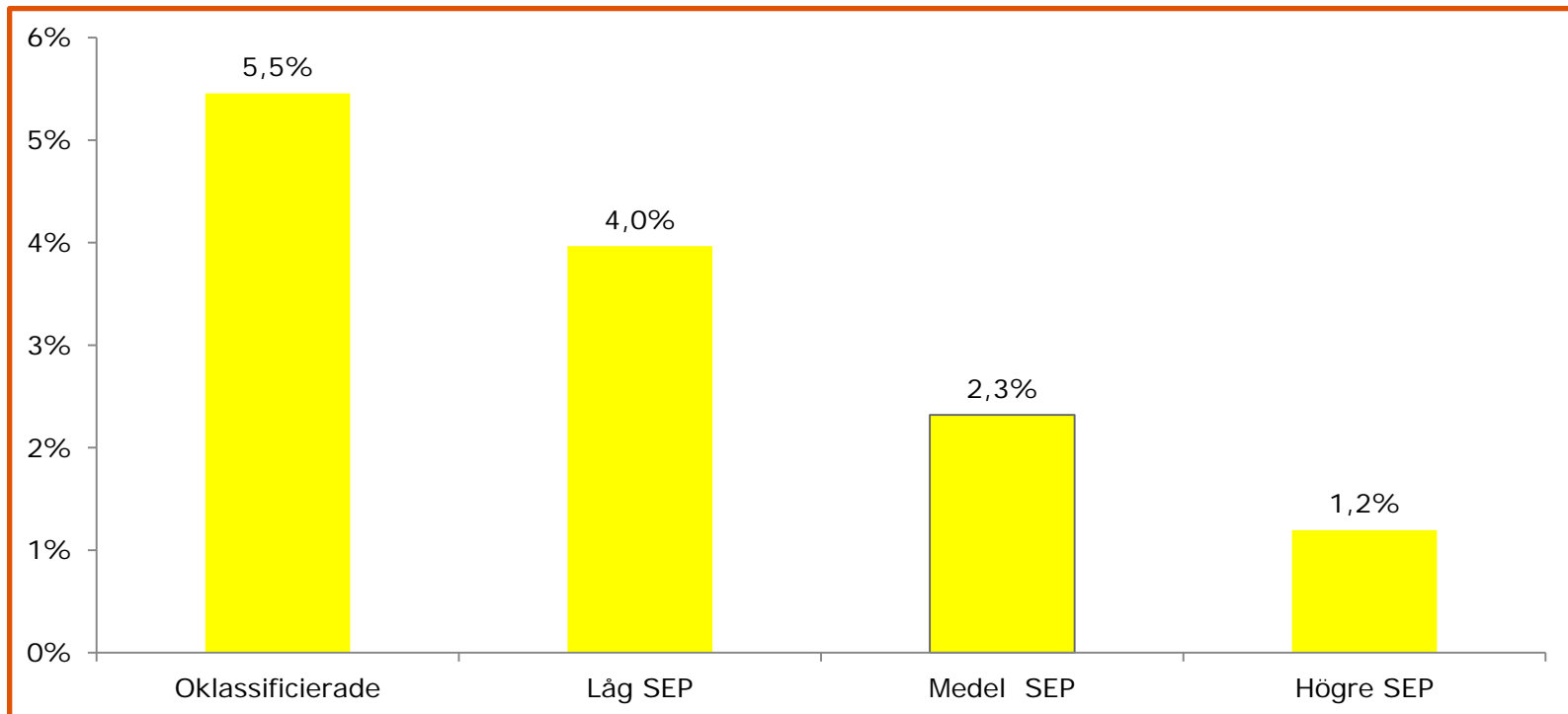
Baserat på Hushållets SEI i Folk och
Bostadsräkningen 1990

- **Hög**=Högre och medelhög tjänstemän
- **Medel**=Lägre tjänstemän och yrkesutbildade arbetare
- **Låg**=Outbildade arbetare
- **Oklassificerade**=Övriga

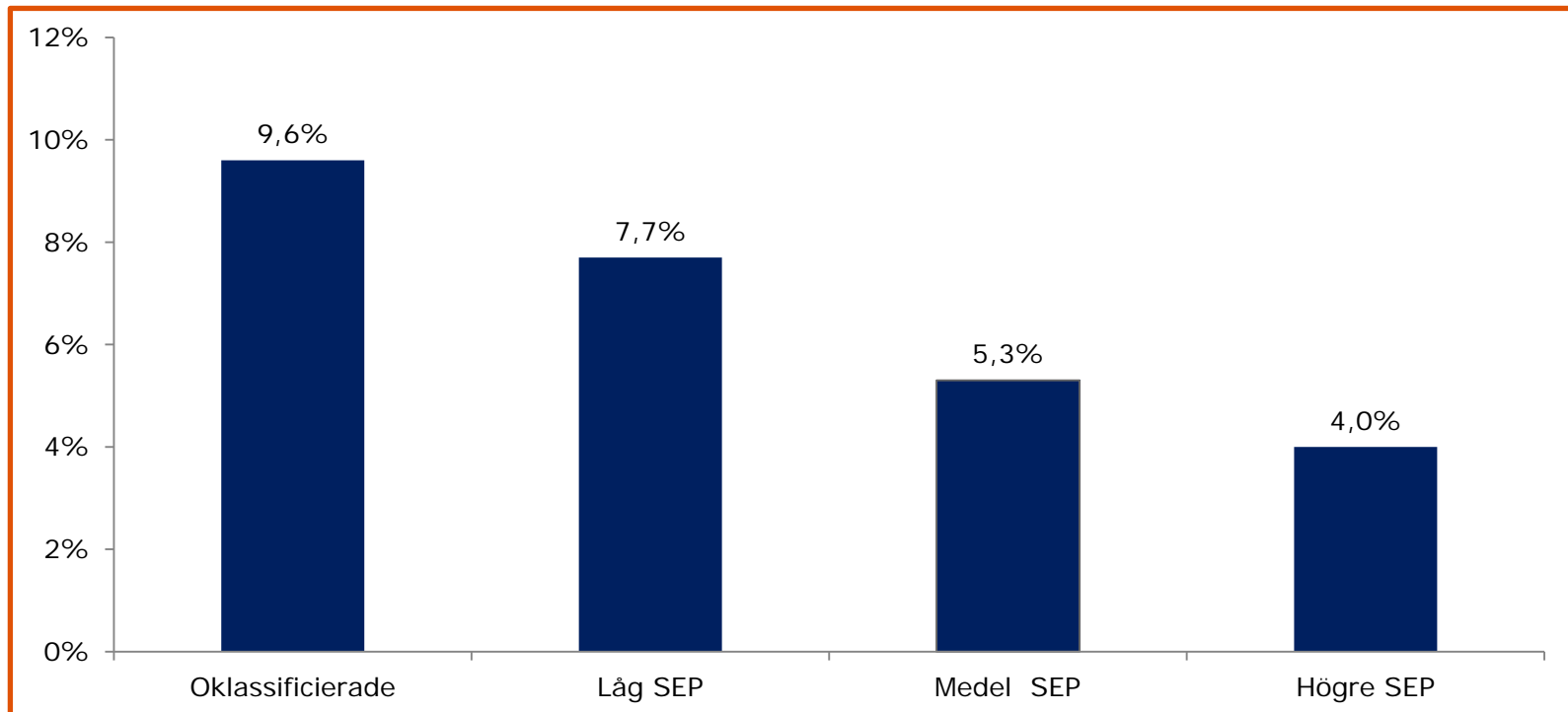
Hushållets SEP i Folk och Bostadsräkningen 1990 och sjukhusvård på grund av alkoholmissbruk hos någon förälder hos barn födda i Sverige 1987-89, uppföljda till 18 års ålder.

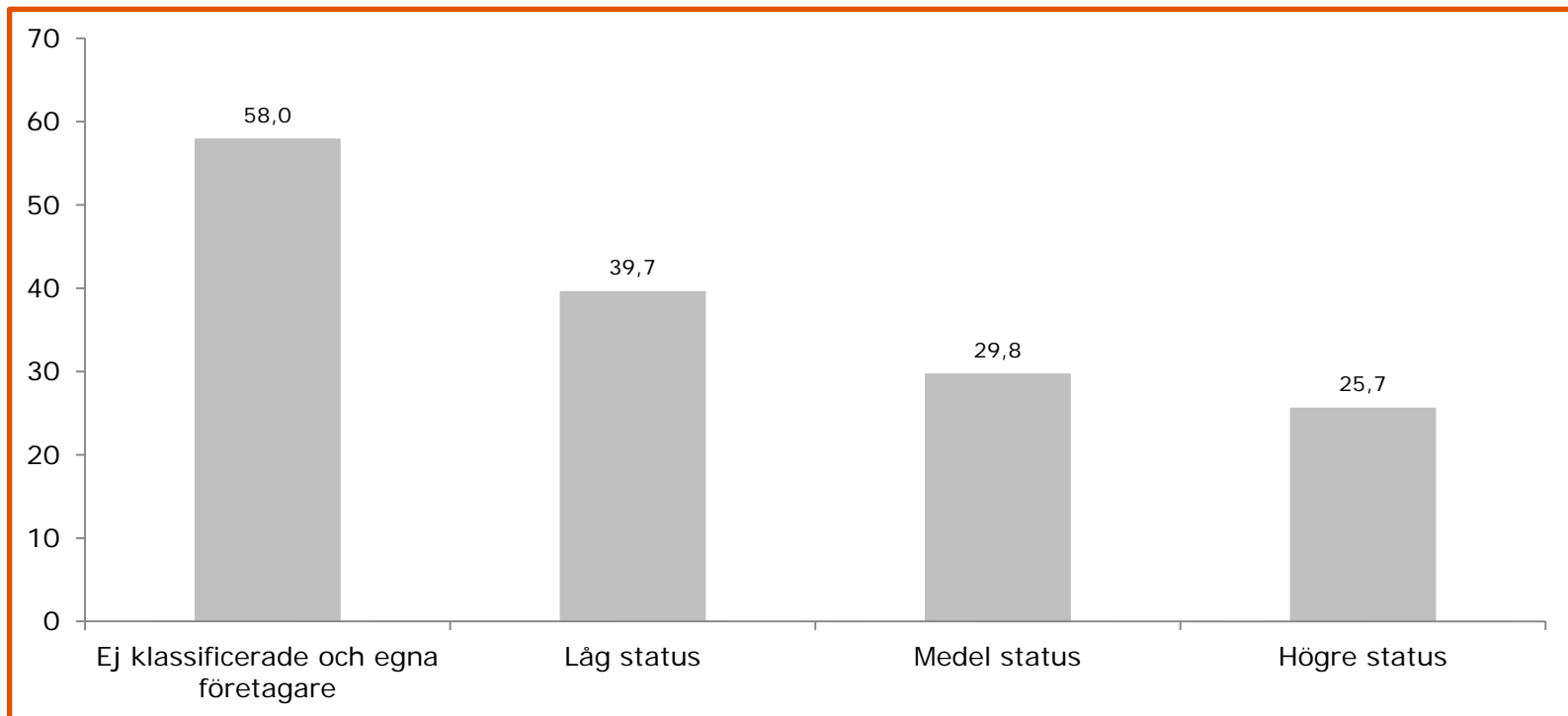
Hushållets SEP i Folk och Bostadsräkningen 1990 och sjukhusvård på grund av narkotikamissbruk hos någon förälder hos barn födda i Sverige 1987-89, uppföljda till 18 års ålder.

Hushållets SEP i Folk och Bostadsräkningen 1990 och sjukhusvård på grund av psykisk sjukdom hos någon förälder hos barn födda i Sverige 1987-89, uppföljda till 18 års ålder.

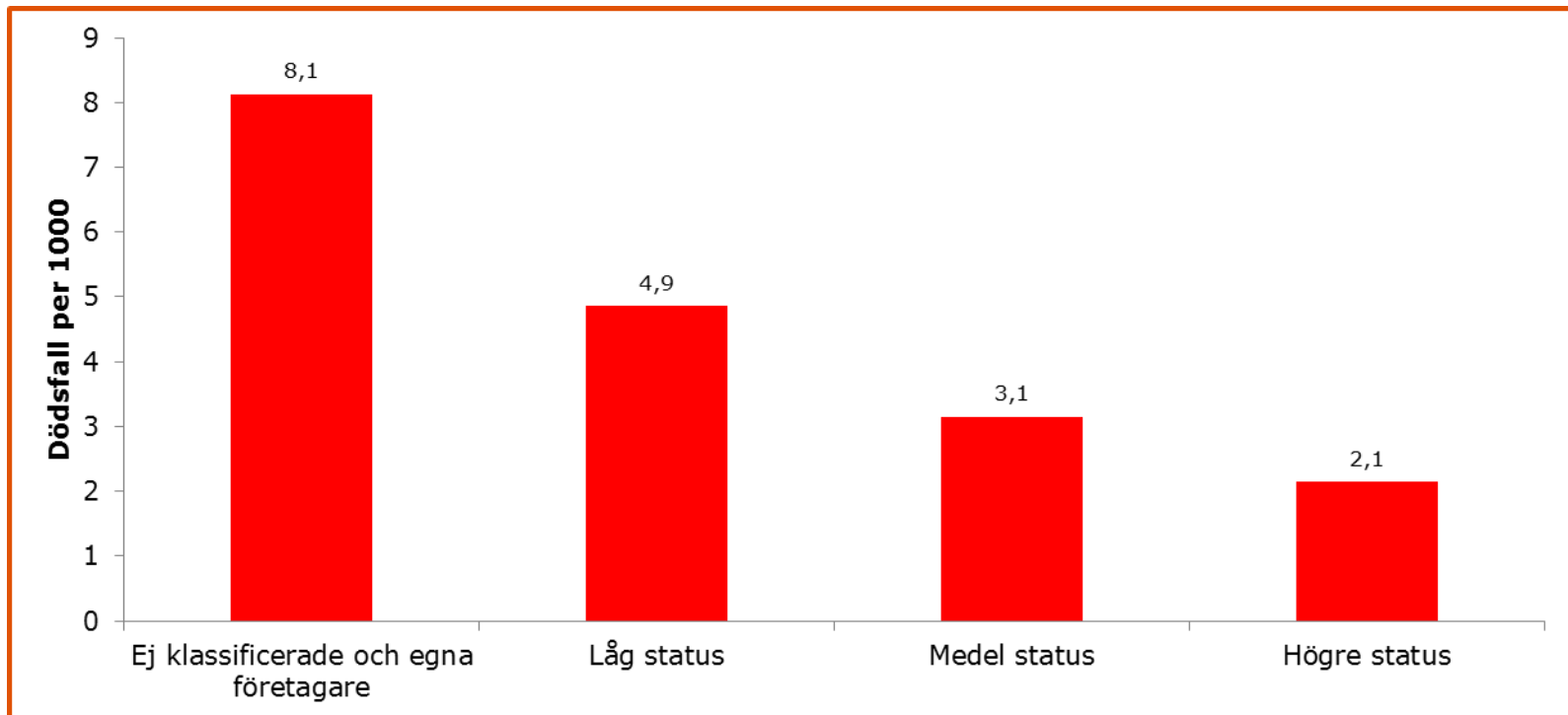

Hushållets SEP i Folk och Bostadsräkningen 1990 och dödsfall hos någon eller bägge föräldrar hos barn födda i Sverige 1973-89, uppföljda till 18 års ålder (1/1000).

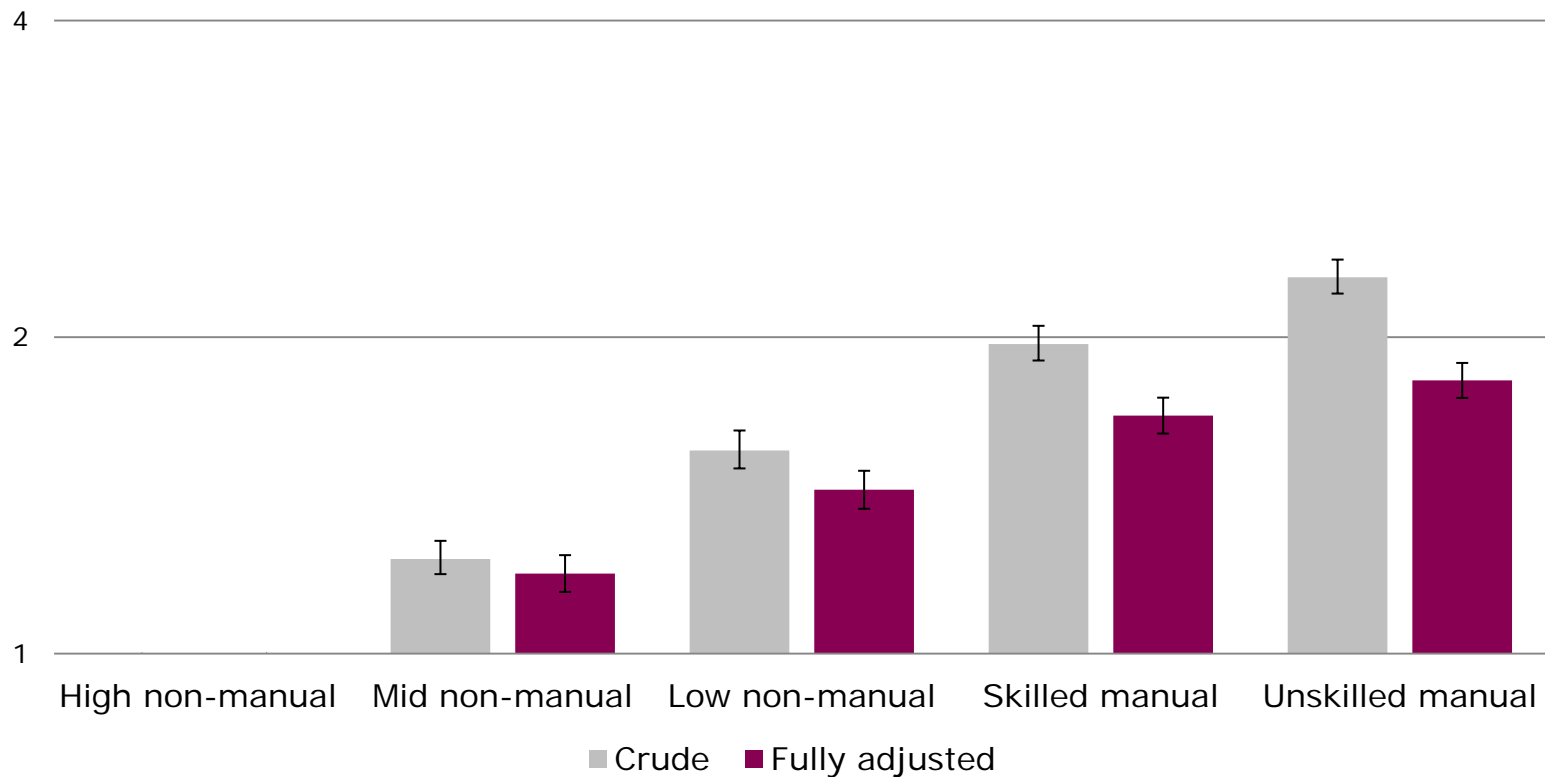

Hushållets SEP i Folk och Bostadsräkningen 1990 och dödsfall hos någon förälder pga våld eller olycka hos barn födda i Sverige 1973-89, uppföljda till 18 års ålder.

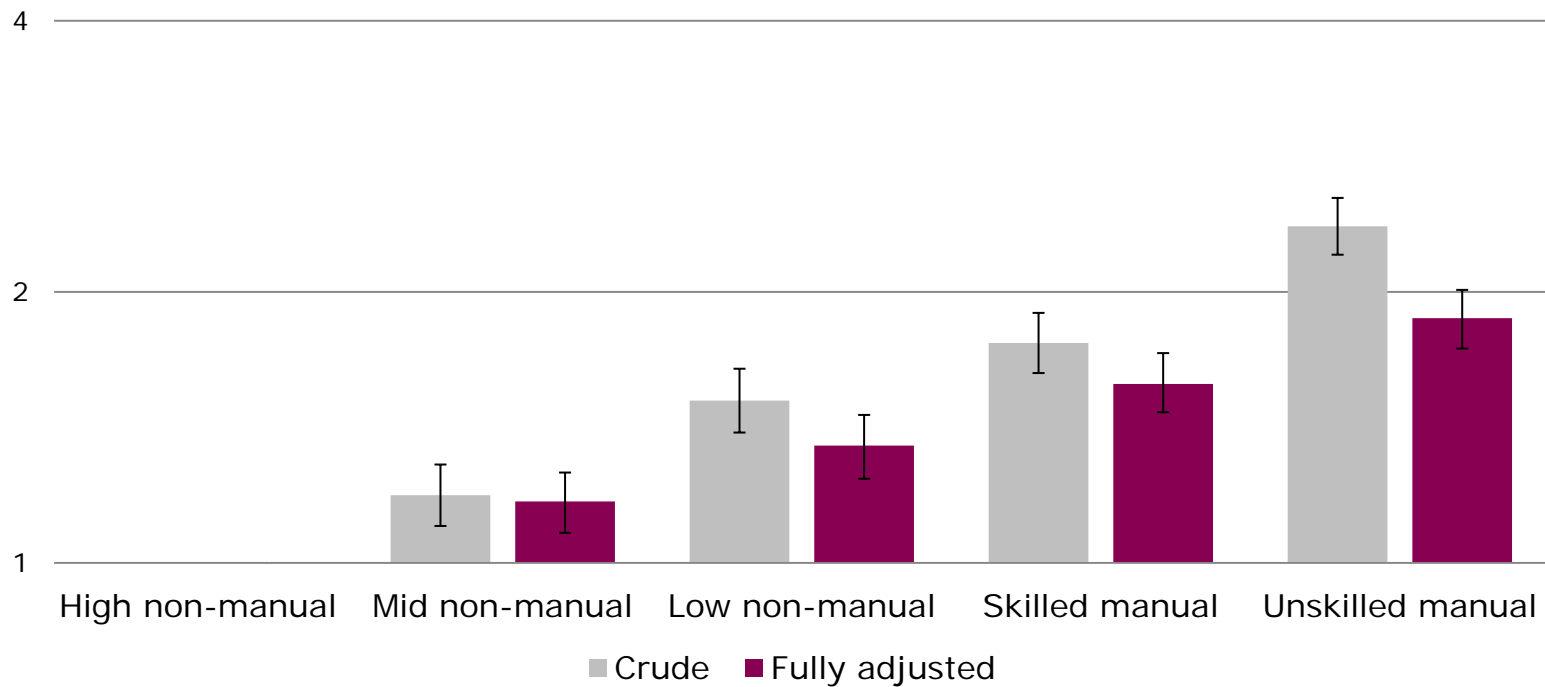
Relativ risk för eget narkotikamissbruk i åldern 15-35 år efter barndomens socio-ekonomiska position.

(Gauffin et al. *Addiction* 2013)

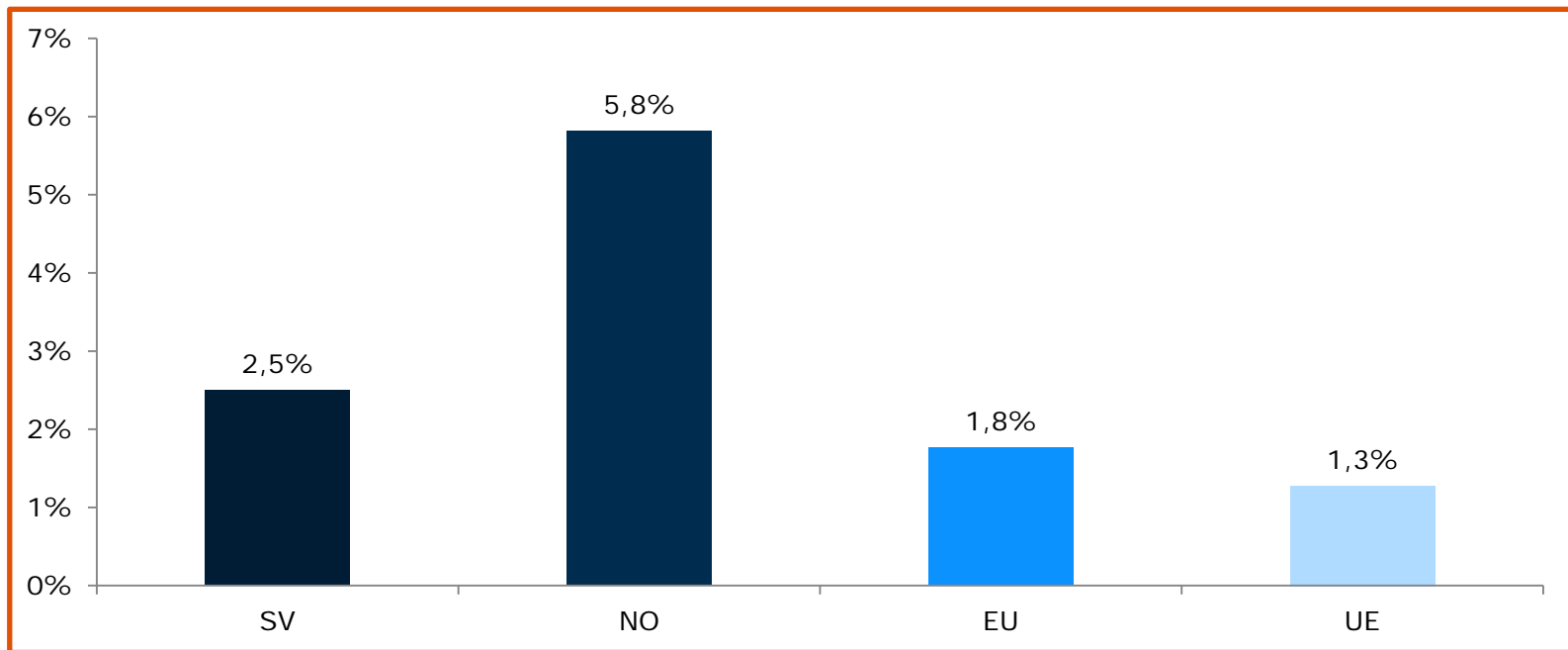

Relativ risk för eget alkoholmissbruk i åldern 15-35 år efter barndomens socio-ekonomiska position.

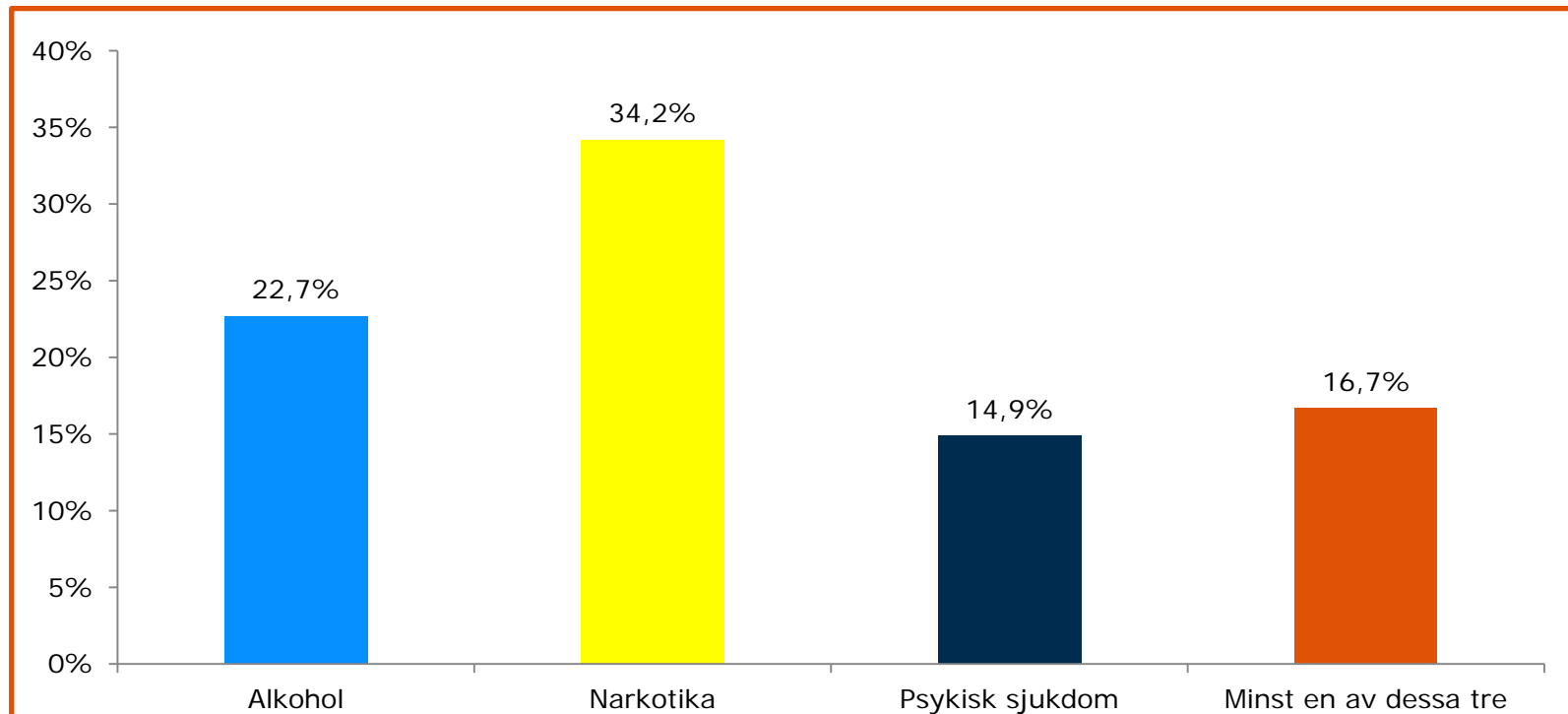
(Gauffin et al. JECH, in press)

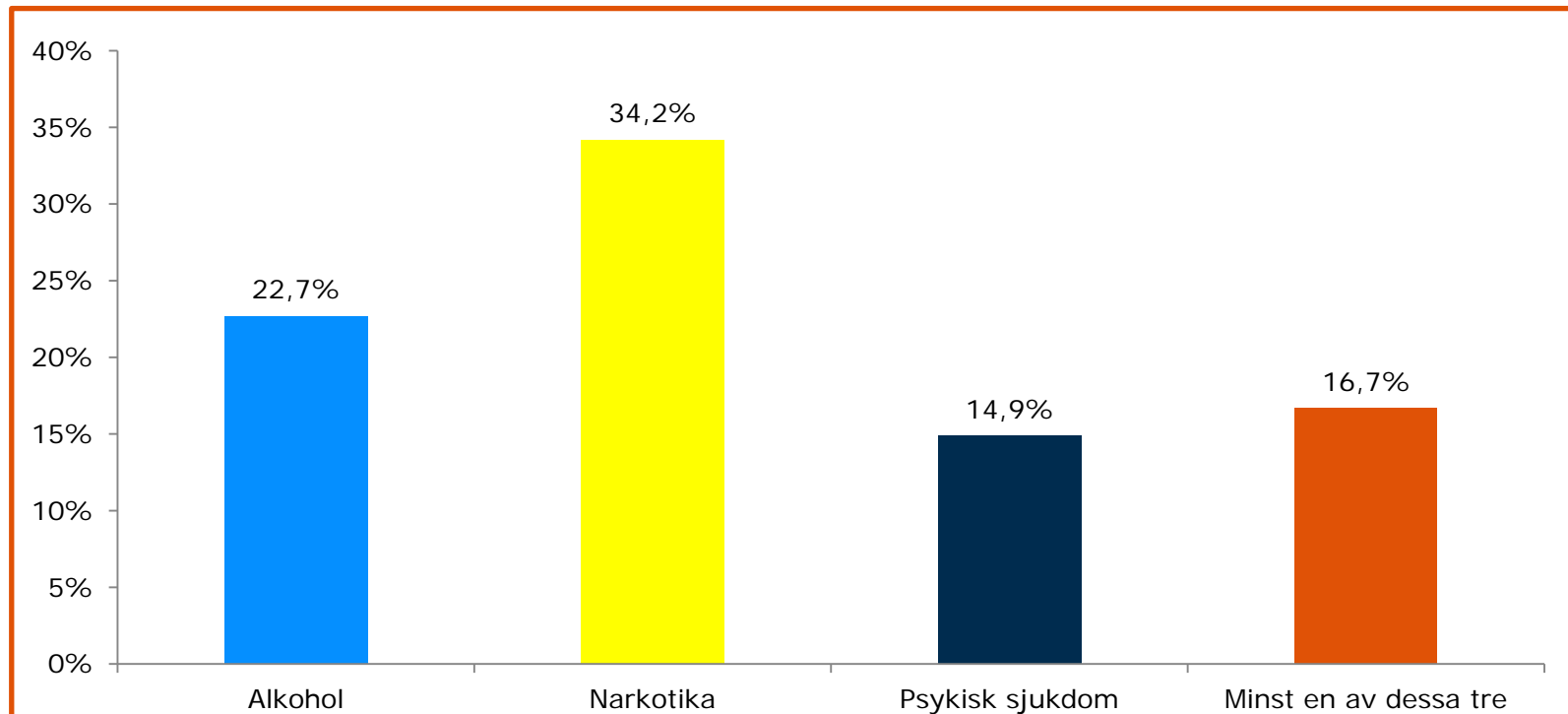
Procent av barn födda 1987-89 i Sverige som har en pappa och eller mamma som vårdats inneliggande på sjukhus pga. alkohol missbruk under deras barndom efter ursprung

***Procent av barn födda 1973-89 till mamma eller pappa som vårdats
inneliggande på sjukhus på grund av missbruk eller psykisk
sjukdom som varit placerade i socialtjänstens dygnsvård.***

***Procent av barn födda 1973-89 till mamma eller pappa som vårdats
inneliggande på sjukhus på grund av missbruk eller psykisk
sjukdom som varit placerade i socialtjänstens dygnsvård.***

Barn som är placerade under lång tid (>5 år) i samhällsvård

- 34,9% förälder vårdad pga. alkohol
- 22,4% förälder vårdad pga. narkotika
- 38,5% förälder vårdad pga. psykisk sjukdom
- 61,6% någon av ovanstående

Barn som är placerade under lång tid (>5 år) i samhällsvård

- 20,4% förlorar en förälder i dödsfall innan arton år
- Ytterligare 2,5% förlorar bägge föräldrarna

Slutsatser

- Missbruk, sjukdom och död hos föräldrar varierar med familjens sociala status/utbildning:
Ojämlighetsperspektivet viktigt!
- Barn i samhällsvård är en särskilt viktig målgrupp för insatser för barn som anhöriga.
- Beräkningar av hur många barn som berörs varierar med datakälla. Diskussion om prioriteringar behövs.
- Ytterligare analyser av barn till föräldrar med svåra fysiska sjukdomar angelägna.

chess

Centre for Health
Equity Studies

Tack för uppmärksamheten!

anders.hjern@chess.su.se

Stockholms
universitet

Karolinska
Institutet

CHESS is a collaboration between Stockholm University and Karolinska Institutet.